
LOZAN ANTLAŞMASI'NIN BULGARİSTAN TÜRKLERİ İÇİN GEÇERLİLİĞİ: HUKUKSAL BİR DEĞERLENDİRME-21 MART 2011

Kader ÖZLEM

12.04.2009

Bulgaristanın Osmanlı Devletinden ayrılıp, bağımsız bir devlet olmasının ardından, ülke toprakları üzerinde yaşayan Türk-Müslümanlar için de bir takım yükümlülükler altına girmişti. Uluslararası hukuk açısından Bulgaristandaki Türklerin azınlık hakları çeşitli ikili ve çok taraflı siyasi bağitlarla garanti altına alınmıştır. Söz konusu antlaşmaların bazılarında Osmanlı Devleti ve halefi durumundaki Türkiye doğrudan garantör taraf olurken; bazılarında ise (Neuilly Antlaşması gibi) bu çerçeveden çıkılıp, çok daha uluslararası bir boyut kazanmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde Bulgaristandaki Türkleri güvence altına alan çeşitli antlaşmalar şu şekildedir:

- 1- Berlin Antlaşması - 1878
- 2- İstanbul Protokolü ve Sözleşmesi - 1909
- 3- 1913 Antlaşması ve Müftülüklerle İlgili Sözleşme
- 4- Neuilly Antlaşması - 1919
- 5- 1925 Türkiye-Bulgaristan Dostluk Antlaşması ve İkamet Sözleşmesi(1)
- 6- 10 Şubat 1947 tarihli Bulgar Barış Antlaşması
- 7- Göç Antlaşması - 1968
- 8- BM Mevzuatı Kapsamında İnsan Haklarıyla İlgili Çeşitli Evrensel Sözleşmeler
- 9- İnsan Haklarıyla İlgili Çeşitli Avrupa Anlaşmaları
- 10- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bulgaristan Emekli Aylıklarının Türkiye'de Ödenmesine İlişkin Anlaşma - 1998

Görüldüğü üzere, Bulgaristandaki Türk azınlığın hukuksal durumu ve azınlık hakları bahsedilen siyasi bağitların güvencesi altında olmuştur. Antlaşmaların bazıları dönemsellik arz etse de; içerik anlamında azınlığa verilen hak ve imtiyazların genel olarak yeterli olduğu ileri sürülebilir. Ancak, tarihsel süreç içinde konuyla ilgili olarak ortaya çıkan sorun, Türk azınlığa verilen hakların nicelik açısından az veya çok olması değil; azınlığın bunlardan faydalanmasına ne ölçüde müsaade edildiği olmuştur.(2) Bulgaristanın bağımsız bir devlet olarak 100 yılı aşkın prenslik, krallık, çeşitli parti iktidarları, komünizm ve demokratik yönetim dönemlerinde çok sayıda hak ihlalleri yaşanmıştır.

Belirtilen antlaşmalardan özellikle 1925 Türkiye-Bulgaristan Dostluk Antlaşması ve İkamet Sözleşmesinin yeni kurulan Devletin komşu bir ülkeyle ilişkilerini tesis etmesi açısından çerçeve niteliği taşıdığını ve güncel anlamda yürürlükte olduğunu belirtmek gerekir.

1) Neuilly Antlaşmasında Azınlıklar Konusu

Bulgaristanın 1. Dünya Savaşından mağlup çıkmasının ardından imzaladığı Neuilly Barış Antlaşması ile Sofya yönetimi, Milletler Cemiyetinin kabul ettiği esaslara uymak ve antlaşmanın hükümlerini yerine getirmek ile yükümlü olmuştur. 27 Kasım 1919 tarihli Neuilly Antlaşması ile Bulgaristandaki azınlıkların durumu da ele alınmıştır. Neuilly Antlaşması, İtilaf Devletleri ile Bulgaristan arasında yapıldığından, Osmanlı Devletinin veya Türkiyenin taraf olmadığı bir uluslararası belge niteliğindedir.

Neuilly Antlaşmasının(3) IV. bölümünde, Bulgaristan idaresinde bulunan azınlıkların hakları düzenlenmektedir. 50. ve 58. maddeler arasında yer alan bu bölümde, azınlık hakları açısından ileri sayılabilecek nitelikteki hükümler dikkat çekmektedir. Ayrıca, Bulgaristan söz konusu antlaşmanın azınlıklarla ilgili bölümünün 49. maddesinde ifade edildiği gibi, temel bir yasa olarak tanınacak; hiçbir yönetmelik ve karar bu hükümlere aykırılık teşkil etmeyecektir. Diğer bir ifadeyle, Bulgaristan için söz konusu antlaşma, normlar hiyerarşisinde anayasanın üzerinde yer bulmaktadır. Neuilly Antlaşmasının IV. bölüm düzenlemelerine göre;

— Bulgaristan topraklarında yaşayan azınlıklara tam eşitlik sağlanacak,

— Bulgar devleti din, dil, ırk ve milliyet ayrımı gözetmeyecek,

□□□□□□□□□□ azınlık grupları dini vecibelerini serbestçe yerine getirme hürriyetine sahip olurlarken; diğer Bulgar vatandaşları gibi medeni ve siyasal hakların kullanılması bağlamında ayrıma tabi tutulmayacak,

— Azınlıklar, devlet memurluğuna girebilecekler; istedikleri mesleği veya zanaatı seçebilecekler,

□ Bulgaristana vatandaşlık bağı ile bağlı olanlar özel ve ticari işlerinde, basın-yayın faaliyetlerinde herhangi bir dili kullanabileceklerdi. Bu durum, Türk azınlık açısından geçerliliğini korurken, Bulgaristan vatandaşları Bulgarca dışında, başka bir dili mahkemeler önünde yazılı ve sözlü olarak kullanabilecekler,(4)

□ Ayrıca, azınlıklar eğitim-öğretim kurumları, hayır kurumları, dinî ve sosyal kurumlar açabilecekler, bunları denetleyip yönetebilecekler ve aynı zamanda bu kurumlarda kendi dillerini özgürce kullanabilecek ve serbestçe ibadet edebileceklerdi.(5) Azınlık unsurların yoğun olarak yaşadığı yerlerde, Bulgar Hükümeti tarafından devlet ve belediye bütçelerinden bu azınlık okullarına, dini ve sosyal kurumlara adil bir pay ayrılacaktı.(6)

Görüldüğü üzere, 27 Kasım 1919 tarihli Neuilly Antlaşması azınlık hakları açısından hayli zengin hükümler içermektedir. Bu bölümde azınlıkların hak ve menfaatlerinin gözetildiği ifade edilebilir. Ayrıca, Sofya yönetimi 57. madde ile antlaşmanın Milletler Cemiyeti (MC) tarafından güvence altına alınmasını kabullenmiştir.

Neuilly Antlaşması kapsamında azınlıklar olarak genel bir kavramsal çerçeve çizilirken; içeriğinde spesifik olarak Türk, Müslüman veya başka bir etnik veya dinî grubu tanımlayan kavramın kullanılmadığı görülmektedir. Her ne kadar bu kavramsallaştırmaya başvurulmasa da, demografik dengeler itibarıyla ülke içerisinde Bulgarlardan sonra, en büyük ve en önemli topluluğu Türklerin meydana getirdiği açıktır. Dolayısıyla, söz konusu azınlık haklarının doğrudan Bulgaristan Türklerini ilgilendirdiği belirtilmelidir. Zira çok taraflı uluslararası bir belge niteliğinde ve Milletler Cemiyeti güvencesi altında olan Neuilly Antlaşmasının azınlık hükümlerinin doğrudan Bulgaristandaki Türk azınlık için geçerli olacağı, daha önce Sofya Yönetiminin tesis edilmiş olan diğer antlaşmaların, azınlıklarla ilgili hükümlerdeki tanımlama ve ifadelerden anlaşılabilir. Bunun yanı sıra, 1925 yılında Türkiye ile Bulgaristan arasında imzalanan Dostluk Antlaşması ile de Neuilly Antlaşmasının azınlık

hükümlerinin Bulgaristandaki Türkler için uygulanması gerektiği öngörülmüştür.

2) 1925 Türkiye-Bulgaristan Dostluk Antlaşmasında Azınlıklar Konusu

Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasının ardından, Ankara yönetimi pek çok devletle yaptığı antlaşmaların benzerini Bulgaristanla da tesis etmiştir. Türk-Bulgar Dostluk Antlaşması, iki devlet arasında bozulmaz bir dostluk ve devletler hukuku ilkelerine uygun olacak biçimde diplomatik ilişkilerin kurulacağını; iki ülke arasında bir ticaret, bir oturma ve bir de hakemlik antlaşması yapılacağını öngörmektedir.(7) Oturma Sözleşmesi Ankara Dostluk Antlaşmasının imzalandığı gün tesis edilmiştir.

18 Ekim 1925 tarihinde Ankarada imzalanan Türk-Bulgar Dostluk Antlaşması ve antlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan ekli Protokol, Bulgaristandaki Türk azınlığa yönelik bir takım düzenlemeler içermektedir. Antlaşmaya bağlı olan ekli Protokolün A paragrafı aynen şöyledir:(8)

İki Hükümet, azınlıkların korunmasına ilişkin olarak, Neuilly Antlaşmasında yazılı hükümlerin tümünden Bulgaristanda oturan Müslüman azınlıklarını ve Lozan Antlaşmasının tümünden Türkiyede oturan Bulgar azınlıklarını yararlandırmayı karşılıklı olarak yükümlenirler. Neuilly ve Lozan Antlaşmalarından herhangi birini imzalayan Devletlerin azınlıklar konusunda sahip oldukları tüm hakları Bulgaristan Türkiyeye, Türkiye de Bulgaristana karşılıklı olarak tanır.

Söz konusu maddeden de anlaşıldığı üzere, 1925 Ankara Dostluk Antlaşmasıyla Bulgaristan, ülkesinde yaşayan Türklere yönelik bir takım yükümlülükler altına girmiştir. Bu kapsamda, Bulgaristandaki Türk azınlık Neuilly Antlaşmasının azınlık hükümlerinden faydalanırken; Türkiyedeki Bulgar azınlık da Lozan Antlaşmasının azınlıklarla ilgili maddelerinden istifade edecekti. Dolayısıyla, Neuilly, Lozan ve 1925 Ankara Dostluk Antlaşmaları arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır.

3) Neuilly Antlaşmasını Ortadan Kaldıran BM Kararı

Neuilly Antlaşması ile ilgili olarak, önemli bir noktayı açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Belirtildiği üzere, Neuilly Antlaşması 1. Dünya Savaşı sonrasında İtilaf Devletleri ile Bulgaristan arasında tesis edilmiş olan bir barış antlaşmasıdır. Antlaşmanın ilk 26 maddesi Milletler Cemiyetinin (MC) kurucu antlaşmasını içermektedir. MC Sözleşmesinde azınlıklarla ilgili herhangi bir husus yer almamaktadır.

II. Dünya Savaşı sonrasında Milletler Cemiyetinin kendisini lağvetmesinin ardından kurulan Birleşmiş Milletlerin (BM) kurucu antlaşmasında da azınlık hakları konusuna yer verilmemiştir. Bununla birlikte, BM kurulduktan hemen sonra, 1. Dünya Savaşı sonrası yapılan ve azınlık haklarını ihtiva eden antlaşmalara Milletler Cemiyeti tarafından verilmiş olan garantörlük konumunu ve bununla ilgili antlaşmalara taraf olan devletlerin sorumluluklarını gündemine almıştır. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi, Milletler Cemiyeti garantisi altına alınmış azınlık hakları konusunda 7 Nisan 1950 tarihinde E/CN.4/367 kararıyla, 1919 yılı sonrasında oluşturulan azınlık hakları sözleşmeleri sistemini ve Milletler Cemiyeti garantörlüğü konusunda Birleşmiş Milletlerin statüsünü değerlendirmiş ve her ülkeyi tek tek incelemiştir. Bu kapsamda, Bulgaristanla imzalanan Neuilly Antlaşması da ele alınmıştır.

Bulgaristan Türkleri, Neuilly Antlaşması içeriğinde yer alan azınlık hakları hükümlerinden önemli ölçüde faydalanmıştır. Ancak, söz konusu antlaşmanın azınlık haklarını kapsayan hükümleri BM

Ekonomik ve Sosyal Konseyinde alınan 7 Nisan 1950 tarihli ve E/CN.4/367 sayılı kararı(9) ile yürürlükten kalkmıştır. Dolayısıyla Neuilly Antlaşmasının azınlık hükümleri geçerliliğini yitirmiştir. Söz konusu kararda, Bulgaristanın 2. Dünya Savaşı sonrası imzaladığı 10 Şubat 1947 tarihli Bulgar Barış Antlaşmasının karar ve düzenlemelerinin, Neuilly Antlaşmasında azınlıkları korumaya yönelik tesis edilen rejimin yerini aldığı belirtilmektedir. Ancak Bulgar Barış Antlaşmasında yer alan hükümlerle, Neuilly Antlaşmasının doğrudan azınlıklara yönelik maddeleri karşılaştırıldığında; Bulgaristan Türklerinin azınlık haklarının hayli gerilediği görülmektedir.

4) 10 Şubat 1947 Tarihli Bulgar Barış Antlaşmasında Azınlıklar

II. Dünya Savaşına katılan Bulgaristan, savaş sonunda 10 Şubat 1947 tarihinde Müttefik Devletler ile Barış Antlaşması(10) imzalamıştır. Söz konusu antlaşmaya II. Dünya Savaşına katılmayan Türkiye ise, taraf değildir. Antlaşma içeriğinde, Bulgaristan Türkleriyle veya ülke içerisindeki azınlıklarla ilgili doğrudan hükümler yer almazken; bunun yerine Bulgaristan Türklerini azınlık haklarıyla ilintilendirilebilecek hususlara yer verilmiştir.

Örneğin, antlaşmanın 2. maddesinde Bulgaristan, ırk, cinsiyet, dil ya da din farkı gözetmeksizin yetkisi altındaki herkesin söz, basın ve yayın, ibadet, düşünce ve toplantı özgürlükleri dâhil, tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden yararlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almayı taahhüt etmiştir. Bunun yanı sıra, Sofya yönetimi barış antlaşmasının 3. maddesinde de ayrım gözetici nitelikteki yasalarını kaldırmak ve ileride de ayrımcı önlemlere başvurmamakla yükümlü olmuştur.(11)

1947 Bulgar Barış Antlaşması güncel anlamda halen yürürlüktedir. Ancak, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyde alınan 7 Nisan 1950 tarihli E/CN.4/367 no.lu karar ile Neuilly Antlaşmasının azınlık hükümlerinin yerini 10 Şubat 1947 Bulgar Barış Antlaşmasının ilgili hükümlerinin alacağına yönelik belirtilen ifade, Bulgaristan Türklerinin Neuilly Antlaşmasından doğan azınlık haklarında bir gerilemenin yaşanmış olduğunun ifadesidir. Zira 1947 Barış Antlaşmasında azınlık ifadesine dahi yer verilmemiş ve bununla ilintilendirilebilecek hususlar iki maddede açıklanmıştır.

Bulgaristan, ırk, cinsiyet, dil veya din farkı gözetmeksizin ülkesinde bulunan vatandaşlarının tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden yararlanmasını sağlamak ve ayrımcı nitelikte olabilecek mevzuatını kaldırmakla yükümlü olduğu halde, bu hükümleri açıkça ihlal etmiştir. Zira 1950 yılından sonra, Sofya Yönetimi ülkesindeki Türklere yönelik ayrımcı politikalar izlemeye başlamış; Türk azınlığa yönelik ötekileştirme ve göçe zorlama siyasetini takip etmiştir. Bulgar devletinin Soğuk Savaş dönemi esnasında Türkleri zorla Bulgarlaştırma eylemlerine giriştikleri göz önünde bulundurulursa; 1947 Bulgar Barış Antlaşmasının 2. ve 3. maddelerinin Bulgaristan hükümetlerince tam aksi istikamette algılandığı anlaşılmaktadır. Ayrımcı mevzuatı ortadan kaldırmaya yönelik 3. maddenin, Bulgaristanın tek Bulgar milleti yaratma politikalarına temel oluşturmuş olabileceği veya en azından Sofya yönetimince kasıtlı olarak böyle idrak edilmiş olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Öte yandan, ayrıntılı bir biçimde inceleneceği üzere, Bulgaristan Türklerinin Soğuk Savaş döneminde yaşadığı zorlu ve baskı dolu günleri 1950 yılıyla birlikte başlamış ve 1989da Jivkov rejiminin sona ermesine kadar sürmüştür. Ne var ki, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyde Neuilly Antlaşması ile ilgili olan kararın alınma yılı da 1950ydi.

Bulgaristan Neuilly Antlaşması ortadan kalksa bile Lozan Antlaşmasının azınlık hükümleriyle bağlı olmadığını varsayarak, 1925 Ankara Dostluk Antlaşmasının ilgili maddesini tek taraflı olarak kendi

lehine yorumladığı anlaşılmaktadır.

5) Lozan Antlaşmasının Azınlıklar Konusunda Geçerliliği

Çizilen genel çerçeve dâhilinde, Neuilly Antlaşmasını ortadan kaldıran BM kararına karşın, Bulgaristanın azınlıklar konusundaki yükümlülükleri ortadan kalkmamaktadır. Neuilly Antlaşmasındaki azınlıklar rejiminin yerini alacağı öngörülen 1947 Bulgar Barış Antlaşması ile 1919 Neuilly Barış Antlaşmasının azınlık hükümleri arasında doğrudan doğruya bir çatışma durumu söz konusu değildir.

Öte yandan, Neuilly Antlaşması hukuken bütün varlığını yitirse de; Türkiye ile Bulgaristan arasında 1925 yılında tesis edilen Dostluk Antlaşmasının ekli Protokolünde yer alan A bendinin 2. cümlesi, Bulgaristanın bünyesindeki azınlıklar için Lozan Antlaşmasının geçerli olduğunu ifade etmektedir. Diğer bir deyişle, Bulgaristan azınlıklar konusunda Lozan Antlaşmasını uygulamakla mükelleftir ve söz konusu Antlaşma hiyerarşik olarak Bulgaristan Anayasasının üzerinde yer almaktadır.

Uluslararası hukukta antlaşmaların yorumlanması ilke ve tekniklerine bağlı olarak, Lozan Antlaşmasının Bulgaristandaki azınlıklar açısından geçerliliğine bakıldığında, bu noktada da gerek temel yorum ve tamamlayıcı yorum kuralları gerek diğer bazı yorum teknikleri(12), söz konusu antlaşmanın Bulgaristan için bağlayıcı olacağını işaret etmektedir.

Antlaşmaların sona ermesi veya uygulamalarının durdurulması perspektifinden konuya yaklaşıldığında, böylesi bir durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Zira 1925 yılında Türkiye ve Bulgaristan arasında imzalanan Antlaşmanın; tarafların ortak iradesi veya tek taraflı iradesi ile sona ermemesi, antlaşma koşullarında köklü bir değişim (rebus sic stantibus) ile antlaşmanın uygulanmasını olanaksız hale getirebilecek bir takım durumların oluşmaması gibi parametrelerin ışığı altında halen yürürlükte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bununla birlikte, Bulgaristanın Dış Bulgarlardan Sorumlu Devlet Bakanı Bojidar Dimitrov tarafından da 1925 yılında imzalanan Ankara Antlaşmasının halen yürürlükte olduğu resmî olarak ifade edilmiştir.(13)

1925 Ankara Antlaşmasında yer alan azınlıkların ifade edilmesinde, Bulgaristanda oturan Müslüman azınlıklar kavramının kullanıldığı görülmektedir. Müslüman azınlık kavramının tercih edilmesindeki belirleyici olan faktör, Lozan Antlaşması kapsamında Türkiyenin bünyesindeki azınlıkları gayrimüslim kategorisinde tanımlamasıdır. Bu noktada, Bulgaristan ile mütakabiliyet tesis etmek istemiştir. Ayrıca, 1925te imzalanan Dostluk Antlaşmasındaki Ekli Protokolün A bendinde not olarak, anadili Bulgarca olan Hristiyan dininden Türk uyrukları Bulgar azınlığından sayılacaktır(14) ifadesi bulunmaktadır. Antlaşmanın imzalandığı dönemde, özellikle Balkan yarımadasında Türk ve Müslüman kavramları eş anlamlı olarak kullanılmaktaydı. Söz konusu durum, Müslüman olan Bulgaristandaki Türklerin Lozan Antlaşmasının azınlık hükümlerinden faydalanamayacağı gibi bir anlama neden olmadığı gibi, dinî azınlıkların da kendi etnik kimliğini ifade etme hakkını ortadan kaldırmamaktadır. Bu noktada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) Batı Trakya Türkleriyle ilgili olarak aynı hususta Yunanistan aleyhine verdiği kararlar emsal olarak gösterilebilir. Öte yandan, Türkiyede yaşayan Hristiyan Bulgarlar ise, Lozan Antlaşmasının azınlık hükümlerinden yararlanabilmektedirler.

Sonuç

Uluslararası hukuksal perspektiften değerlendirildiğinde, ortaya çıkan genel tablo Lozan Antlaşmasının Bulgaristandaki azınlıklar açısından yürürlükte olması gerektiği yönündedir. Bu

doğrultuda, Lozan Antlaşmasının azınlıklarla ilgili olan 37-45. maddelerinin Bulgaristan Türk ve Müslümanları açısından hangi noktalarda kazanımlar getirdiği ayrı ve daha geniş bir çalışma konusu olsa da; güncel anlamda azınlığın yaşadığı pek çok soruna çözüm olabilecek niteliktedir. Anadilde eğitim hakkı, azınlığın kendi eğitim ve öğretim kurumlarını kurmak, devlet veya yerel yönetim bütçelerinden azınlık unsurların yoğun olarak yaşadığı yerlere ödeneklerin ayrılması, azınlığın din ve hayır işleri kurumlarına her türlü kolaylık ve izinlerin sağlanması gibi bir dizi sorun Lozan Antlaşmasının ilgili hükümlerinin uygulanmasıyla kendiliğinden çözülebilecektir. Bu doğrultuda özellikle güncel olarak Bulgaristanda yaşanan Başmüftülük krizine de ayrı bir perspektif getirilmektedir.

1) 1925 yılında iki devlet arasında yapılan antlaşmaya Bulgaristan cephesinde Ankara Antlaşması da denmektedir.

2) Ömer Engin Lütem, Tarihsel Süreç İçinde Bulgaristan Türklerinin Hakları, Balkan Türkleri □ Balkanlarda Türk Varlığı, der. Erhan Türbedar, ASAM Yayınları, Ankara, 2003, s. 47.

3) Neuilly Antlaşmasının tam metni için bkz. Halil Şimşek, Türk-Bulgar İlişkileri ve Göç, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul, 1999, ss. 281-282.

4) İbrahim Kamil, Bulgaristandaki Türklerin Statüsü, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1989, ss. 20-21.

5) Kamuran Özbir, Bulgar Yönetimi Gerçeği Gizleyemez, Son Havadis Yayınları, İstanbul, 1986, s.36.

6) Kamil, a.g.e., s. 21.

7) Metin Ayıışı, Atatürk Dönemi Türk-Bulgar İlişkilerine Bir Bakış, Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi, Sayı:4, Ağustos 2004, a.g.m., s.4.

8) İsmail Soysal, Türkiyenin Siyasal Andlaşmaları, I.Cilt (1920-1945), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2000, s. 264.

9) Söz konusu karar için bkz. United Nations Economic and Social Council, Study of the Legal Validity of the Undertakings Concerning Minorities, s. 53;
<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/GL9/006/98/PDF/GL900698.pdf?OpenElement>, 20 Ocak 2011.

10) 10 Şubat 1947 tarihli Bulgar Barış Antlaşmasının tam metni için bkz. http://untreaty.un.org/unts/1_60000/2/2/00002057.pdf, 26 Ocak 2010.

11) Bkz. Bulgar Barış Antlaşmasının 2. ve 3. Maddeleri. Ayrıca, Şimşir, Bulgaristan Türkleri, ss. 494-495.

12) Antlaşmaların yorum kuralları ve diğer bazı yorumlama teknikleri için bkz. Hüseyin Pazarıcı, Uluslararası Hukuk, 3. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005, ss.90-93.

13) Milliyet, 4 Ocak 2010.

14) Soysal, a.g.e., s.264.

Kaynak/Source: